

Kulturhistorisk inventering av kyrkobyggnader och kyrkomiljöer i
Linköpings stift 2003

TORPA KYRKA

Torpa socken
Ydre kommun
Linköpings stift
Östergötlands län

ÖSTERGÖTLANDS LÄNSMUSEUM

Raoul Wallenbergs plats • Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013-23 03 00 • Fax 013-14 05 62
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

TORPA KYRKA

Kulturhistorisk inventering av kyrkobyggnader och kyrkomiljöer i Linköpings stift
Delrapport november 2003, kompletterad 2007

Innehåll

Inledning.....	2
Bakgrund.....	3
Syfte.....	3
Kulturminneslagen.....	3
Kulturhistorisk bedömning.....	3
Inventeringens uppläggning och rapport.....	4
TORPA KYRKA.....	5
BESKRIVNING OCH HISTORIK.....	5
<i>Socknen</i>	5
<i>Kyrkomiljön</i>	6
<i>Kyrkogården</i>	6
<i>Kyrkobyggnaden</i>	7
<i>Exteriör beskrivning</i>	8
<i>Interiör beskrivning</i>	9
KULTURHISTORISK BEDÖMNING.....	11
<i>Kyrkogården</i>	12
<i>Kyrkobyggnaden</i>	12
HÄNDELSELISTA.....	13
BEFINTLIGA SKYDDSFORMER.....	17
KÄLLOR.....	17
<i>Övriga inventeringar</i>	17
<i>Kartor</i>	17

Inledning

Bakgrund

Med utgångspunkt i behovet av att förbättra kunskapsunderlaget för våra kyrkobyggnader och kyrkomiljöer genomförs en stiftsövergripande kulturhistorisk inventering. På uppdrag av Linköpings stift utför Östergötlands länsmuseum inventeringen inom stiftets del av Östergötlands län. Arbetet bekostas av medel från den kyrkoantikvariska ersättningen och påbörjades under år 2004. Projektet beräknas vara avslutat vid utgången av år 2006. Inventeringen berör de till Svenska kyrkan hörande kyrkobyggnader som omfattas av kulturminneslagen. Lagen gäller de kyrkobyggnader som är tillkomna före utgången av år 1939 och ytterligare några som skyddas genom särskilt beslut av Riksantikvarieämbetet. Denna rapport utgör en delrapport i inventeringen vars resultat kommer att sammanställas och analyseras i en stiftsövergripande rapport.

Syfte

De stiftsövergripande inventeringarnas syfte är:

- att lyfta fram och öka förståelsen för kyrkans kulturvärden och att främja kontakterna mellan kyrkan och kulturmiljövården
- att skapa ett underlag för församlingarnas/samfälligheternas planering och förvaltning av kyrkan/kapellet och för vård- och underhållsplaner
- att sammanställa ett enhetligt och tillgängligt kunskapsunderlag med beskrivning av och historik för den enskilda kyrko/kapellbyggnaden samt en bedömning av de kulturhistoriska värdena. Inventeringen blir samtidigt en samlad dokumentation och överblick av kyrkobyggnader/kapell och kyrkomiljöer i stiftet från 2000-talets första decennium.
- att skapa ett underlag för handläggning av kyrkoantikvariska ärenden och för bedömning av var det är särskilt viktigt att stödja insatser med kyrkoantikvarisk ersättning.

Kulturminneslagen

Enligt Lag om kulturminnen m.m. (SFS 1988:950) skall Svenska kyrkans *kyrkobyggnader*, *kyrkotomter* och *begravningsplatser* vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värde inte minskas. Tillstånd måste sökas hos länsstyrelsen för att göra väsentliga förändringar av kyrkobyggnaden.

Kulturhistorisk bedömning

Den kulturhistoriska bedömningen görs utifrån principer som tagits fram av och fortlöpande diskuteras med representanter för Linköpings stift, länsstyrelserna i Jönköpings, Kalmar, och Östergötlands län samt läns museerna i Jönköpings och Kalmar län. En kulturhistorisk bedömning är aldrig definitiv utan hela tiden föremål för omvärderingar. Bedömningen utgår från såväl den enskilda kyrkobyggnadens värden som kyrkomiljöns i sin helhet, men också till värden i förhållande till andra kyrkobyggnader i stiftet och övriga landet. Inför varje planerad förändring skall tillstånd inhämtas från länsstyrelsen och varje ärende behandlas där från fall till fall. Den kulturhistoriska bedömningen utgör underlag för beslut om vilka åtgärder som kan vara berättigade till kyrkoantikvarisk ersättning.

Inventeringens uppläggning och rapport

Rapporten består av en historik över kyrkobyggnaden, en beskrivning av exteriör och interiör, fotografier och en kulturhistorisk bedömning. Arbetet har varit uppdelat i en fältdel med inventering och fotografering samt en arkivgenomgång. De aktuella arkiv som gått igenom har främst varit läns museets topografiska arkiv och Antikvarisk-topografiska arkivet, Riksantikvarieämbetet i Stockholm. Uppgifter har vidare hämtats från aktuell litteratur däribland hembygds litteratur. I viss mån har lantmäteriets handlingar och kartor nyttjats. De i rapporten redovisade arkivuppgifterna utgör en sammanfattning av genomgångna arkiv och ska inte ses som en komplett beskrivning av händelser i kyrkobyggnadens historia. Arbetet inkluderar en omfattande fotodokumentation varav endast en mindre del är presenterad i denna rapport. Delar av inventeringsmaterialet görs tillgängligt via Kulturmiljövårdens bebyggelseregister, vilket är ett informationssystem som förvaltas av Riksantikvarieämbetet (www.raa.se).

Fältarbetet, fotografering och rapportsammanställningen har utförts av antikvarie Anna Lindqvist vid Östergötlands läns museum. Rapporterna finns tillgängliga på Linköpings stift, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Östergötlands läns museum samt på respektive kyrklig samfällighet.

Huvudnäringen har varit åkerbruk och boskapsskötsel med slöjd och fiske som binäringar. År 1627 erhöll borgarna i Skänninge tillstånd att hålla marknad vid Torpa kyrka. Blåvik hörde fram till 1866 till Ekeby och Torpa församlingar, men den kraftiga befolkningstillväxten och det långa avståndet föranledde en sockendelning och den nya socknen uppkallades efter gården Blåvik. Under 1600-talet gjordes 11 gårdar till säterier och idag tillhör bl a de fd säterierna Brandsnäs, Dalby, Falla och Holma de större gårdarna i socknen. I Östergötlands läns kalender för 1872 uppges det att det då fanns fyra kvarnar, fem sågar, två brännerier och två tegelbruk.

Kyrkomiljön

Torpa kyrkby ligger på en grusbildning vid sjön Sommen. Prästgården är belägen norr om kyrkan och utgörs av en mycket välbevarad anläggning med en mangårdsbyggnad från 1803. Den fd skolbyggnaden, som är belägen på kyrkplanen är uppförd 1874 och var skola fram till slutet av 1960-talet och har därefter fungerat som församlingshem. Ett äldre församlingshem är flyttat från Slogebo 1943 och utgörs av en ålderdomlig envånings tvillingstuga, enligt uppgift uppförd 1690. Inom kyrkomiljön finns även ett fd ålderdomshem, uppfört 1934 i två våningar med faluröda fasader samt Torpa hembygdsgård. Öster om kyrkogården finns ett bevarat kyrkstall, som tillhört Hestra.

Kyrkogården

Kyrkogården omgärdas av en stenvägg med ingångar i väster och norr. Vid den norra ingången finns en stiglucka av trä med konformat spåntäckt tak. Det har funnits två stigluckor, vilka i början av 1890-talet flyttades till prästgårdsträdgården respektive läkarbostaden, dvs Tranérska stiftelsen i Ramfall. Den förstnämnda återfick dock 1932 sin ursprungliga plats, medan den andra kvarstår som ombyggt lusthus i Ramfall. Sydväst om kyrkan finns en klockstapel, som uppfördes på 1600-talet, sannolikt 1641 och ombyggdes och försågs med hög spira 1666. År 1668 uppges det att den spånkläddes och 1794 förkortades spiran. Klockstapeln är uppförd i hjärtkonstruktion med stödstockar som bär upp klockbocken och klockhuset. Klockstapeln är spånklädd och rödfärgad. I klockstapeln hänger två klockor, storklockan omgjuten 1742 av Magnus Hultman i Norrköping och lillklockan omgjuten 1703 av Elias Arenhardt i Norrköping. Strax väster om kyrkans huvudingång finns ett gravkor uppfört av släkten Grönhagen på Brandsnäs 1776. Det har en kvadratisk planform, vita slätputsade väggar och konformat spåntäckt tak. Ingången i väster utgörs av ett dörrblad av nitade järnplåtar, som är kyrkans gamla sakristiedörr.

En beskrivning och historik av kyrkogården redovisas i separat rapport från utförd kyrkogårdsinventering.

Torpa kyrka 1938 och 2007

Kyrkobyggnaden

Den äldsta kända kyrkan på platsen var uppförd av liggande timmer, som enligt en dendrokronologisk undersökning, dvs årsringsdatering, daterats till 1250. Under 1400- eller 1500-talet uppfördes en ny kyrka av sten med återanvändning av delar från träkyrkans takkonstruktioner i bl a gavelrösten och remstycken. Trägavlarna visar, enligt uppgift, spår efter utvändigt spånbeklädnad och östra gaveln har varit tjärad. De sekundärt använda väggbjälkarna och takbrädorna har rester av målningar. Målningarna anses vara utförda av den s k Risingemästaren eller någon av hans efterföljare och kan dateras till tiden 1430-1450. Stenkyrkan uppfördes som salkyrka, dvs med rektangulärt långhus med rakslutet kor. År 1666 tillbyggdes vapenhuset och 1674 tillkom korsarmarna av timmer. Den södra bekostades av ägarna till de större gårdarna Näs och Linnekulla och den norra av församlingen. Korsarmarna försågs på 1760-talet med läktare för att rymma den växande församlingen. Läktarbarriärerna dekorerades med målningar av de tolv apostlarna av målaren Daniel Meijer 1768.

År 1891-1892 genomgick kyrkan ett omfattande renovering efter ritningar av arkitekt Agi Lindegren (1858-1927), som var en av sekelskiftets mer framträdande arkitekter. Han var bl a slottsarkitekt vid Drottningholm och har svarat för ombyggnader och restaureringar av ett stort antal kyrkor. Lindegren har utfört ritningarna till orgelläktaren och altarringen och med största sannolikhet även till den nya bänkinredningen. Det är mycket troligt att han även komponerat väggarnas och valvens dekorationsmålningar, även om själva målningsarbetet utfördes av målarna J Sedlund och Bror Kronstrand. De har lämnat efter sig uppgifter om renoveringsarbetet. Under predikstolen finns en träbit med texten *"Denna Kyrka målades och predikstolen restaurerades 1892 af J Sedlund och Bror Kronstrand under ledning af arkitekten A Lindegren den 13/12 1892 B. K-d."*

En sannolikt medeltida sakristia ersattes 1913 av den nuvarande. En omfattande ombyggnad skedde 1939 under ledning av Johannes Dahls arkitektfirma. Mycket av tilläggen från 1891-1892 års renovering togs bort och den uttalade ambitionen var att försöka återgå till stormaktstidens färger. Fönstret bakom altaret i koret sattes igen och glasfönstret flyttades till korets södra sida. En källare grävdes ut under sakristian och delar av norra korsarmen för att inrymma pannrum och sakristians tak sänktes invändigt.

Torpa kyrka 1899

Kyrkan har ett rikt föremålsbestånd med medeltida ursprung, bl. a delar till en dopfunt, helgonbilder och ett triumfkrucifix. Altartavlan är från 1600-talet och målad av Gottfrid Hentschel, Bergen och predikstolen är ursprungligen från 1651, men vid flera tillfällen förändrad. Orgeln är tillverkad 1725 av Cahman, men även den vid ett flertal tillfällen förändrad. Bland övriga specifika inventarier bör nämnas en kopparkista för Maria Margareta Gyllenståhl, f. Fahnehjelm död 1691, som tidigare varit placerad i ett numera raserat gravkor på kyrkogården. Kyrkan har även ett stort antal begravningsvapen.

Exteriör beskrivning

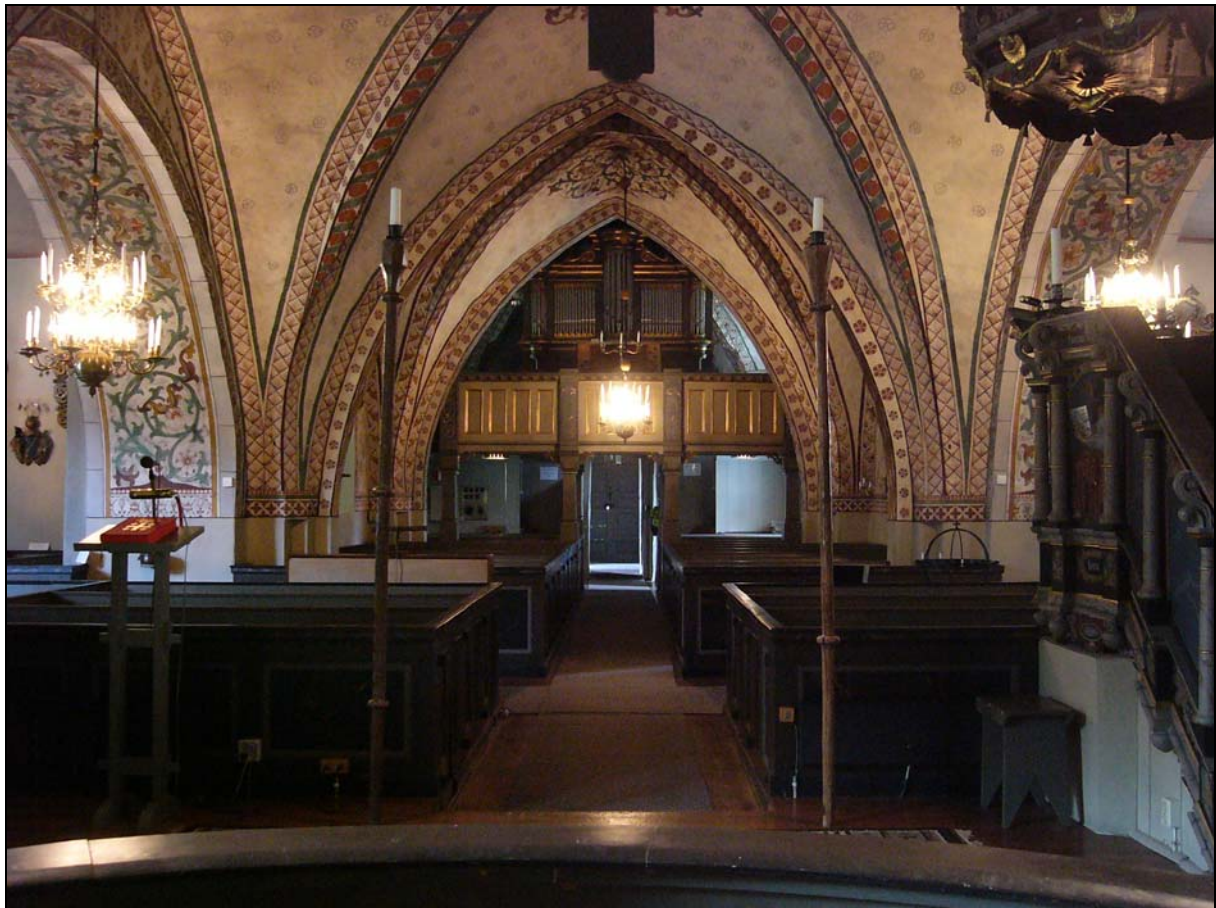
Kyrkan är uppförd i öst-västlig riktning och består av ett rektangulärt långhus med rakslutet korparti och sakristia i norr, korsarmar i norr och söder samt vapenhus i väster. Kyrkan är uppförd av sten och korsarmarna av timmer. De vita fasaderna är slätputsade. Sockeln är av granit. Samtliga tak utgörs av branta spåntäckta sadeltak, valmade över korsarmarnas nord- och sydgavlar. Spånen är mönsterlagda över södra korsarmens västra fall med årtal 1957. Hängrännor och stuprör är av svartmålad galvaniserad plåt. De gråmålade träfönstren är av olika ålder och utförande. Solbänkarna är täckta av svartmålad galvaniserad plåt.

Huvudingången är via vapenhuset i väster, men en ingång finns även på den södra korsarmens södra sida. De består av rakslutna pardörrar klädda med fiskbensmönstrad panel, målade i brunsvart lasyr. I söder ligger en gravhäll som tröskelsten. Även på den norra korsarmens

västra sida och på sakristians norra sida finns ingångar. Den förra är enkeldörr klädd med panel i fiskbensmönster samt med trapp av sammanfogade granitstenar. Sakristiedörren är enkel med diagonalställd panel tillkommen i samband med ombyggnaden av sakristian 1939, då även fönsterna förminskades. Mellan sakristian och norra korsarmen finns en nedgång till en källare, som inrymmer pannrum, arkiv och toalett.

Interiör beskrivning

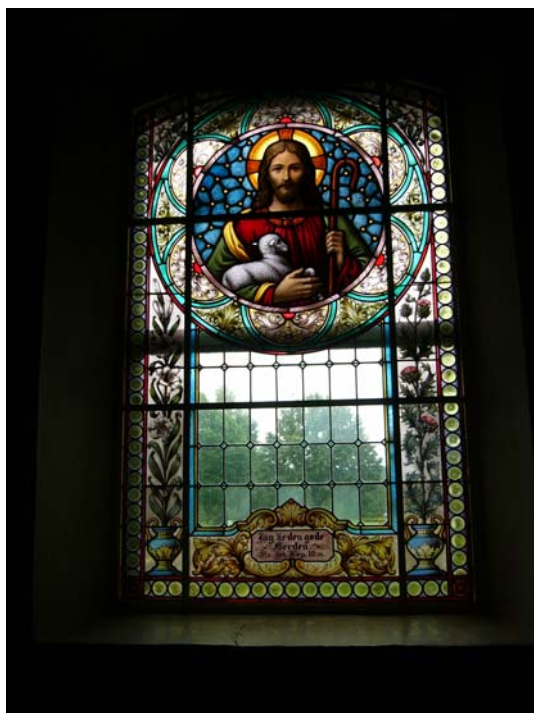
Långhusets golv består av lackade brädor i olika bredder. Kyrkorummet är indelat i fyra travéer. Väggar och valv är målade med ett tidstypiskt dekorativt måleri från 1891-1892. Fönstren är sedan 1939 försedda med gråmålade innanfönster som är skruvade på ytterbågen. Den slutna bänkinredningen tillkom 1939 med delvis återanvändning av bänkarna från 1891 års öppna bänkinredning. Bänkinredningen är indelat i fyra kvarter och ansluter mot ytterväggarna i söder och norr. De är målade i brungrönt med marmoreringsmålade speglar i svart och rött. Predikstolen är placerad på norra sidan med uppgång från koret. Korgen och ljudtaket är från 1651, men ombyggd vid ett flertal tillfällen bl a i samband med renoveringen 1892. Korgen är placerad på ett vitputsat murat fundament.

Läktaren i väster bärs upp av gråmålade kvadratiske pelare. Läktarbarriären är rak med nygotiska dekorationer och tillkom 1891-1892. Läktaren nås via trappor från kyrkorummet. Golvet består av ett äldre brädgolv. Orgelfasaden tillhör den orgel som byggdes 1725, medan verket är ombyggt vid flera tillfällen.

Korets golv är beläget två steg högre än långhusets golv och består av ett lackat trägolv. Koret är utvidgat åt väster. Väggar och valv är dekorationsmålade 1891-1892. På den södra väggen finns ett målat glasfönster som ursprungligen satt i öster. Det är tillverkat 1911 och signerat GF 1911, NEUMANN&VOGEL STOCKHOLM. Altaret är tillverkat av trä. Altarringen, som tillhör inredningen från 1891-1892 är halvrund med genombrutna blomdekorationer och nygotiska former och ansluter mot väggen i öster. På norra sidan finns en raksluten öppning till sakristian. Under koret finns ett gravkor som nås via en lucka i främre bänkkvarterets mittgång.

Korsarmarnas golv har samma utförande som i långhuset. Väggarna är putsade och avfärgade i en gulvit ton. På väggarna finns uppsatta gravhällar. Korsarmarna täcks av ett plant gråmålat innertak av trä med rödmålade lister. Bänkarna är slutna och ansluter mot ytterväggarna i söder och norr. I den norra korsarmen finns ett skåp för liggande textilförvaring. I den södra delen av den södra korsarmen finns ett vindfång som avskiljs från korsarmen genom gråmålade spegeldörrar med nygotisk dekor och glasad överdel. I vindfånget finns bl a toalett.

I norr och söder finns läktare med raka gråmålade barriärer med nygotiska dekorationer i likhet med orgelläktaren. Den norra läktaren har ett äldre brädgolv och fungerar som ett litet kyrkomuseum. På den södra läktaren finns bänkar från 1891.

Sakristian, som nyuppfördes 1913, är belägen på korets norra sida med ingång från koret samt med direktingång i norr. Det lackade trägolvet ligger ett steg lägre än korets golv. Väggarna är vitmålade och det plana trätaket, som sänktes 1939, är omålat. Dörren mot koret och innerdörren i norr består av gråmålade skivtäckta dörrblad. I norr och väster finns gråmålade kopplade fönster, som tillkom i samband med att sakristians ombyggdes 1939.

Vapenhuset i väster har ett lackat trägolv. Väggarna är limfärgade och stänkmålade och det plana taket består av trärena brädor. Mot västra väggen, i söder och norr, finns inbyggda förråd och el-central. I söder och norr finns fönsteröppningar med gråmålade innanfönster.

Vinden nås via en lucka i taket på norra läktaren. På vinden finns bevarade delar från den äldre träkyrkan, bl a timrade gavelrösten, takstolar, remstycken och undertak. På remstyckena finns en del målade partier. I den västra förlängda delen av långhusets takkonstruktion finns återanvända bemålade takbrädor.

KULTURHISTORISK BEDÖMNING

Torpas välbevarade medeltida kyrka, kyrkogård, klockstapel, gravkor, stiglucka och kyrkstall utgör tillsammans med intilliggande bebyggelse en ovanligt innehållsrik kyrkomiljö som vittnar om kyrkplatsens tidigare funktion som socknens centrum.

Kyrkogården

Den bevarade stigluckan utgör ett numera ovanligt inslag på länets kyrkogårdar och är länets enda bevarade stiglucka av trä. Gravkoret för släkten Grönhagen utgörs av en mycket välbevarad byggnad från 1700-talets mitt. Klockstapeln har en ålderdomlig konstruktion och utgör en av få bevarade klockstaplar i sitt slag i länet

En kulturhistorisk bedömning av kyrkogården redovisas i separat rapport efter avslutad kyrkogårdsinventering.

Kyrkobyggnaden

Kyrkan representerar de små romanska sockenkyrkorna som under 1600- och 1700-talen tillbyggdes med för tiden typiska korsarmar för att rymma en växande församling. Stora delar av kyrkans takkonstruktion härstammar från den medeltida träkyrkan och utgör en unik källa till kunskap om medeltida träbyggnads- och målningsteknik. Det är mycket ovanligt med bevarade delar från de träkyrkor som generellt föregått stenkyrkorna. Kyrkans murverk är till största delen från kyrkans byggnadsperiod på 1400- eller 1500-talet och utgör även det en viktig kunskapskälla. Socknens adliga familjer har genom frikostiga gåvor satt sin prägel på kyrkan, bl a genom ett flertal begravningsvapen.

Kyrkan präglas idag i stora drag av den för arkitekt Agi Lindegren typiska dekorativa karaktären. Flertalet av de orgelläktare han har uppfört vid olika restaureringsuppdrag har försvunnit eller förlorat sin ursprungliga karaktär. Han har, enligt uppgift, dekorerat fjorton stadskyrkor, tre domkyrkor och bortåt tjugo landsbygdskyrkor. Av hans dekorationsarbeten har få överlevt 1900-talets smakrestaureringar. Lindegren utförde även en större restaurering av Asby kyrka år 1900 och där har hans tillägg i kyrkorummet med några undantag i stort sett raderats ut under 1900-talets senare förändringar.

Sammanfattning

- Torpas välbevarade medeltida kyrka, kyrkogård, klockstapel, gravkor, stiglucka och kyrkstall utgör tillsammans med intilliggande bebyggelse en ovanligt innehållsrik kyrkomiljö som vittnar om kyrkplatsens tidigare funktion som socknens centrum.
- Kyrkan präglas idag med stor tydlighet av tre större förändringsperioder; 1400-talets stenkyrka, 1600-talet och stormaktstidens tillbyggnader och det sena 1800-talets medeltidsromantiska tillägg. Att bevara kyrkan i sin nuvarande skepnad med den information den bär på är en viktig uppgift i arbetet med att förvalta de kulturhistoriska värdena.
- Kyrkans medeltida murverk, valvslagning och övriga medeltida byggnadsdetaljer utgör ett värdefullt historiskt dokument. De medeltida träkonstruktionerna med bevarade målningar utgör ett unikt material.
- Kyrkans historia är intimt förknippad med adelsläkterna på socknens större gårdar, som t ex Näs, Linnekulla och Brandsnäs, dels genom att de bekostat den norra korsarmen och dels genom att de berikat kyrkan genom donationer av inventarier och inredning.
- Arkitekt Agi Lindegrens tillägg i kyrkorummet, såsom orgelläktare, altarring, bevarade bänkar på t ex södra läktaren, målningar i valv m m har ett stort konstnärligt samt arkitektur- och restaureringshistoriskt värde. Målningarna från 1891-1892 års renovering

är även ett värdefullt exempel på den tidens intresse för medeltidens dekorativa kalkmåleri.

- De bevarade medeltida inventarierna, som t ex dopfunten, helgonbilder och triumfkrucifix, visar på en lång historisk kontinuitet.

HÄNDELSELISTA

Förteckningen gör inga anspråk på att vara komplett. Den bygger enbart på nedan redovisade källor och kan i framtiden komma att revideras.

- 1250-1299 Nybyggnad – Kyrka av timmer ca 10 x 7 meter. Dendrokronologisk provtagning från 2007 visar att virket fällts omkring 1250. (Th)
- 1225-1275 Specifika inventarier – dopfunt av kalksten, fragmentarisk cuppa.(Ömd)
- 1275-1299 Specifika inventarier – helgonbilder, Sankt Stefanus och Sankt Olof. (BR)
- 1300-1399 Specifika inventarier – triumfkrucifix. (BR)
- 1430-1450 Arkitekturbunden utsmyckning – bemålning av träkyrkans väggar och tak, besläktade med den s k Risingemästaren. (MU)

- 1450-1525 Nybyggnad – nuvarande kyrka med rakslutet kor, sakristia i norr. Dendrokronologisk provtagning från 2007 visar att virket i koret fällts omkring 1509 och virket i tillbyggnaden i väster 1525 (BC, BR, Hd)
- 1600-1699 Fast inredning – altartavla av Gottfrid Hentschel, Bergen. (BR)
- 1641-1666 Nybyggnad – Klockstapel. (BC, Hd)
- 1651 Fast inredning – predikstol inköptes, förändrad och ommålad 1728, samt även ommålad 1892. Endast fyllningarna återstår. (BC, ÖLM)
- 1666 Nybyggnad – Vapenhus av timmer, senare ombyggt 1730 och 1840. (BR)
- 1674 Ändring – ombyggnad, långhuset byggdes till med korsarmar av timmer i söder och norr. (BR)
- 1691 Specifika inventarier – kopparkista, Maria Margareta Gyllenståhl, f Fahnehielm, död 1691, nu placerad på norra läktaren. (ÖLM)
- 1703 Specifika inventarier – storklockan gjuten av Elis Arenhardt, Norrköping. (BC)
- 1717 Vård / underhåll, exteriör, korsarmarnas väggar spånkläddes och tjärades. (ATA)
- 1725 Fast inredning – orgelverk av Johan Niclas Cahman (Skänkt 1725), utökning 1813, ombyggd 1876, ombyggd 1957. (BC)
- 1730 Ändring – ombyggnad, vapenhuset ombyggdes, även 1840. (BR)
- 1742 Specifika inventarier – lillklockan gjuten av Magnus Hultman, Norrköping. (BC)
- 1766 Ändring – ombyggnad, interiör, läktare byggdes i korsarmarna. (ATA)
- 1768 Arkitekturbunden utsmyckning – läktarbarriärerna försågs med målningar framställande de tolv apostlarna, signerade D Meijer Ao1768. Målare Daniel Meijer. (K)
- 1813 Ändring – fast inredning, orgelverket från 1725 ombyggdes, även 1876 och 1957. (BC)
- 1814 Ändring – ombyggnad, koret fick ett nytt fönster med glasmålning över altaret, det gamla murade altaret nedrevs och den gamla altartavlan borttogs. Glasmålningen ersattes av ett nytt fönster 1911. Fönstret igensattes 1939. (ÖLM, ATA)
- 1840 Ändring – ombyggnad, vapenhuset från 1666 ombyggdes, förändrades även 1730. (BR)
- 1852 Ändring – ombyggnad, exteriör, fönsteröppningarna utvidgades. (ATA)

- 1868 Beslut om rivning av kyrka och klockstapel. Ej utfört. (BC)
- 1868 Ritning till ny kyrka för Torpa församling, signerad Albert Törnqvist. Ej utförd. (ATA)
- 1876 Fast inredning – orgelverket ombyggt av E Nordström, Eksjö, ombyggt även 1957. (BC)
- 1888 Fast inredning – ritning och färgdekoreringsförslag till orgelläktare och altarring, korfönster, förändring av predikstol, utförda av arkitekt Agi Lindegren, Stockholm, (BIJ, ATA)
- 1891-1892 Ändring – ombyggnad, interiör. Ny bänkinredning målad i ekimitation, orgelläktare och altarring m.m., predikstolen ommålades. Arkitekt Agi Lindegren, Stockholm, dekorationsmålare J Sedlund och Bror Kronstrand. (BIJ, ATA, Hd)
- 1891-1892 Arkitekturbunden utsmyckning – valv- och väggmålningar, sannolikt komponerade av Agi Lindegren, dekorationsmålare J Sedlund och Bror Kronstrand. (BIJ, Hd)
- 1904 Jordbävning – 23 oktober inträffade en jordbävning och kyrkobyggnaden fick sprickor och spräckta fönsterrutor. (LS)
- 1910 Orkan – 8 oktober kom en orkan som bl a förstörde glasmålningen i koret. (LS)
- 1911 Arkitekturbunden utsmyckning – glasmålning i koret, tillverkad av Neumann&Vogel, Stockholm, signerad GF 1911. (K)
- 1913 Ritningar; förslag till sakristia och grafkor, signerad K L Karlsson. (ÖLM)
- 1913 Vård/underhåll, exteriör, samtliga tak omlades med nytt spån. (ATA)
- 1913-1914 Nybyggnad – Sakristia, ersatte en äldre, sannolikt medeltida sakristia på samma plats. (BR)
- 1921 Arkitekturbunden utsmyckning – målningarna restaurerades och kompletterades av målarmästare Stillström, Linköping. (ÖLM)
- 1925 Teknisk installation – kamin från Ebbes bruk. (LS)
- 1939 Vård/underhåll, exteriör. Omputsning och stenfoten frilades. (ÖLM)
- 1939 Ändring – ombyggnad, interiör. Förändring av dörrar, skruvade innanfönster, altaruppsatsens uppställning, ändring av bänkar och bänkkvarteren. Konservering av predikstol, 1891-1892 års målningar i korsarmarna borttogs. Bänkar borttogs i norra korsarmen för inrymmande av kyrkomuseum. Golvet nylades och renoverades. 1814 års fönster över altaret sattes igen och glasmålningen överflyttades till ett sidofönster i koret. Taket i sakristian sänktes och övre delen av fönstren sattes igen. Johannes Dahls arkitektfirma, Tranås, Konservator Sven Sundbaum, Linköping, Målarmästare Mauritz Ekholm, Malmslätt. (ÖLM)
- 1939 Ändring - ombyggnad. Nytt pannrum under norra korsarmen. (ÖLM)
- 1939 Teknisk installation – kaminer utbyttes mot nytt värmesystem med lågtrycksånga. (ÖLM)

- 1947 Renovering – klockstapeln renoverades. (ÖLM)
- 1957 Ändring – restaurering, exteriör. Taket omtäcktes med sågade spån, fasaderna kalkavfärgades. (ÖLM, LS)
- 1957 Konservatorsarbeten, interiör – förslag till konservering av putsytor. Konservator Bertil Bengtsson. (ÖLM)
- 1957 Fast inredning – orgeln ombyggdes av Olof Hammarberg, Göteborg. (BC)
- 1961 Teknisk installation – elklockringning och maskinell anordning för tornluckorna i klockstapeln. (ÖLM)
- 1960-1968 Teknisk installation – elektrisk belysning. (ÖLM)
- 1969 Ändring – ombyggnad, pannrummet omdisponerades till arkiv och toalett. Norra läktaren inreddes till kyrkomuseum. ÖLM
- 1969 Vård/underhåll – rengöring av valv och väggar. Ommålning av interiören. Konservator Ragnar Flood, Linköping. (ÖLM, ATA)
- 1975 Renovering – Klockstapeln, stigluckan och gravkoret renoverades. (ÖLM)
- 1982 Ändring – restaurering, exteriör. Dåliga delar av putsen på västra gaveln och norra långhusväggen nedknackades och omputsades, nedre stockvarven byttes i vissa partier på korsarmarna. Johannes Dahl arkitektfirma, Tranås. (ÖLM)
- 1990 Vård/underhåll, interiör, läktarbarriärerna och pelarna bättringsmålades. (LS)
- 1995-1996 Specifika inventarier – textilskåp för liggande förvaring placerades i kyrkans norra korsarm. (ÖLM)
- 1996 Vård/underhåll – tjärning av spåntak. (ÖLM)
- 1998 Vård/underhåll, exteriör, kalkning av putsade väggpartier, målning av plåt och smide på tak, vindskivor m.m. (ATA)
- 2003 Ändring – hål borrades i ytterbågarnas nederkant för att förhindra kondens. (LS)
- 2003-2007 Kulturhistorisk inventering av kyrkan och kyrkomiljön, utförd av Östergötlands länsmuseum på uppdrag av Linköpings stift.
- 2007 Dendrokronologisk provtagning av Börje Samuelsson, AB Lars Samuelssons Byggnadsfirma. (Hd)
- 2007-2008 Vård/underhåll, exteriör, omläggning av spåntaken med spingade, tjärade furuspån. T Ljungdahl Byggnadsvård AB, Tranås.

Förkortningar

ATA – Antikvariskt-topografiskt arkiv, Riksantikvarieämbetet

BC – Cnattingius, Bengt, Torpa kyrka. Linköpings stifts kyrkor. 1981

BIJ – Johansson, Britt-Inger, I tidens stil. Arkitekten Agi Lindegrens liv och verk. Västerås 1997.

BR – Bebyggelseregistret - kulturhistorisk bebyggelseinformation, Riksantikvarieämbetet;
www.bebyggelseregistret.raa.se

Hd – Skördeman, Lena (red). Om Torpa kyrka. Torpa hembygdsförening 2007.

LS – Lars Samuelsson, AB Lars Samuelssons Byggnadsfirma, Torpa, 2003.

MU – Ullén, Marian, Medeltida träkyrkor I, Småland samt Ydre och Kinda härader i Östergötland, Sveriges kyrkor, Riksantikvarieämbetet 1983

Ömd – Ullén, Marian, Ljungstedt, Sune, Östergötlands medeltida dopfuntar, Riksantikvarieämbetet 2003.

ÖLM – Östergötlands läns museums topografiska arkiv

BEFINTLIGA SKYDDSFORMER

Kyrkan och kyrkogården är skyddade enligt Lagen om kulturminnen 4 kap.

Torpa – Dalby m fl, K50, är utvärderad som kulturhistorisk värdefull miljö i kulturminnesprogrammet för Östergötland, utgivet av länsstyrelsen i Östergötlands län 1983.

KÄLLOR

Antikvarisk-topografiska arkivet (ATA), Riksantikvarieämbetet

Bebyggelseregistret - kulturhistorisk bebyggelseinformation, Riksantikvarieämbetet;
www.bebyggelseregistret.raa.se

Cnatingus, Bengt, Torpa kyrka. Linköpings stifts kyrkor. 1981

Johansson, Britt-Inger, I tidens stil. Arkitekten Agi Lindegrens liv och verk. Västerås, 1997.

Ridderstad, Anton, Historiskt, Geografiskt och Statistiskt lexikon öfver Östergötland, M-Ö, Norrköping 1877.

Skördeman, Lena (red). Om Torpa kyrka. Torpa hembygdsförening 2007.

Sveriges Bebyggelse, Östergötlands län, del VI, Uddevalla 1949.

Ullén, Marian, Medeltida träkyrkor I, Småland samt Ydre och Kinda härader i Östergötland. Sveriges Kyrkor, Riksantikvarieämbetet 1983.

Östergötland, landskapets kyrkor. Red. Ingrid Sjöström och Marian Ullén.

Forskningsprojektet Sockenkyrkorna. Kulturarv och bebyggelsehistoria.

Riksantikvarieämbetet 2004.

Östergötlands läns kalender 1872.

Östergötlands läns museums arkiv

Övriga inventeringar

Sedan 2002 pågående inventering av kyrkogårdar/begravningsplatser i Östergötlands län, utförs av Östergötlands läns museum.

Bogårdsmurar i Linköpings stift, Östergötlands län, Grenberger Byggnadsrestaureringskontor 2004.

Prästgårdsinventeringen i Östergötlands län, utförd av Östergötlands läns museum 1978.

Skolinventeringen i Östergötlands län, utförd av Östergötlands läns museum 1978.

Kartor

Häradsekonomisk karta 1868-1877, Torpa

Ekonomisk karta, 1948 och 1983, blad 7F 5c Torpa

Sammanställt av Östergötlands läns museum i november 2003, kompletterad 2007. Den kulturhistoriska bedömningen har utförts i samverkan med Linköpings stift i november 2003.